

Τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας (Καραβιδόπουλος Ἰωάννης Καθηγητῆς Πανεπιστημίου)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ἄγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#)

Χαρακτηριστικὸ γνῶρισμα τῶν περικοπῶν τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου ποὺ ἀναγινώσκει ἡ Ἐκκλησία μας στὴν περίοδο τοῦ Πεντηκοσταρίου εἶναι ὅτι παρουσιάζουν μερικὰ οὐσιαστικὰ γνωρίσματα τοῦ Ἰησοῦ: Εἶναι ὁ «Κύριος καὶ Θεὸς» (Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ), ὁ Λόγος ποὺ δίνει ζωὴ στοὺς πονεμένους (Κυριακὴ τοῦ παραλύτου), ἡ πηγὴ ποὺ ἀναβλύζει νερὸ ζωῆς αἰώνιας (Κυριακὴ Σαμαρείτιδας), τὸ φῶς τοῦ κόσμου (Κυριακὴ τοῦ τυφλοῦ).

Πολλές φορές τις ώραιες και ύψηλές διδασκαλίες του ό Ίησοϋς τις άπηύθυνε σε άπλους άνθρώπους που δεν είχάν κανένα έξωτερικό χαρακτηριστικό άγιότητας ή θρησκευτικής ύπεροχής. Δεν άπέφευγε μάλιστα να συνομιλεί και με γυναίκες, όπως ή περίπτωση της σημερινής περικοπής, πράγμα τó όποίο έντυπωσίασε τούς μαθητές, διότι είναι μία πράξη που δεν θα την έκανε κανένας άξιοπρεπής δάσκαλος της έποχής, δεδομένου ότι δεν θεωρούταν οι γυναίκες ισάξια προς τόν άνδρα πρόσωπα και ικανά να άκούσουν μία διδασκαλία. Έν τούτοις ό Ίησοϋς, άποκαλύπτοντας και σαρκώνοντας στο πρόσωπό του την άγάπη του Θεού προς όλους τούς άνθρώπους, βλέπει άνδρες και γυναίκες ως πλάσματα του Θεού, στα όποία θέλει να διδάξει ποιός είναι ό άληθινός Θεός και κυρίως τά όποία θέλει να λυτρώσει από τή δουλεία της φθοράς και του θανάτου.

Ή διήγηση του εύαγγελιστή Ίωάννη 4, 5-42 μάς παρουσιάζει τόν Ίησοϋ, ό όποίος διερχόταν με τούς μαθητές από τή Σαμάρεια, να συζητᾶ στη Συχάρ, στο φρέαρ του Ίακώβ, με μία Σαμαρείτιδα γυναίκα και μάλιστα με γυναίκα, ή όποία, όπως φαίνεται από τή συζήτηση, δεν ύπήρξε πολύ έναρετη και σεμνή στη ζωή της. Σ' αύτην τή γυναίκα, μετά από μία «τεχνική παρανοήσεων» που χρησιμοποιεί ό εύαγγελιστής για να διατυπώσει τή διδασκαλία του Ίησοϋ, όμιλεί περι τού «ζώντος ύδατος» που δεν στερεύει ποτέ, περι της «έν πνεύματι και άληθεία» λατρείας του

Θεοῦ καὶ περὶ τῆς μεσσιανικῆς του ιδιότητος. Ἀπὸ τῆ σημαντικῆ αὐτῆ συζήτηση τοῦ Ἰησοῦ μὲ τῆ Σαμαρείτιδα θὰ σταματήσουμε σ' ἓνα σημεῖο, στὴ σημαντικὴ φράση ἢ ὁποῖα ἀποκαλύπτει τί εἶναι ὁ Θεός: «Εἶναι ὅμως κοντὰ ὁ καιρός, ἦρθε κιάλας, πὺ ὅσοι πραγματικὰ λατρεύουν, θὰ λατρέψουν τὸν Πατέρα μὲ τῆ δύναμη τοῦ Πνεύματος, πὺ ἀποκαλύπτει τὴν ἀλήθεια – γιατί ἔτσι τοὺς θέλει ὁ Πατέρας αὐτοὺς πὺ τὸν λατρεύουν. Ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα. Κι αὐτοὶ πὺ τὸν λατρεύουν πρέπει νὰ τὸν λατρεύουν μὲ τῆ δύναμη τοῦ Πνεύματος, πὺ φανερώνει τὴν ἀλήθεια».

Τὰ λόγια αὐτὰ τὰ προφέρει ὁ Χριστὸς σὰν ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα τῆς Σαμαρείτιδας, πὺ εἶναι πιὸ σωστὸ νὰ λατρεύεται ὁ Θεός, στὸ Ναὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ ὅπως πίστευαν οἱ Ἰουδαῖοι ἢ στὸ ὄρος Γαριζεῖν ὅπως ἤθελαν οἱ Σαμαρεῖτες. Μὲ τὴν ἀπάντηση αὐτῆ μετατίθεται τὸ θέμα ἀπὸ τὸν τόπο στὸν τρόπο τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν τρόπο φανερώνει στοὺς ἀνθρώπους ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Εἶναι χαρακτηριστικὲς οἱ λέξεις «πνεῦμα» καὶ «ἀλήθεια» πὺ δεσπόζουν στὴν ἀπάντηση. Σὲ ἄλλο σημεῖο τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου ὁ Ἰησοῦς ἐνώνει πιὸ στενὰ τοὺς δύο αὐτοὺς ὄρους λέγοντας: «τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας θὰ σὰς ὀδηγήσει σὲ ὅλη τὴν ἀλήθειαν» (16, 13).

Πρόκειται γιὰ τὴν πιὸ ὑψηλὴ διατύπωση περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ περὶ τοῦ τρόπου λατρείας του, τὴν ὁποῖα δὲν συλλαμβάνει κανεὶς θεωρητικὰ ἀλλὰ ζώντας μέσα στὴν ἀλήθεια καὶ στὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ ὀδηγούμενος ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα πὺ εἶναι τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας. Πρόκειται σὲ τελευταία ἀνάλυση γιὰ δῶρο τοῦ Θεοῦ πὺ προσφέρεται διὰ τοῦ Χριστοῦ στὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι κατάκτηση τῆς νοητικῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου, δὲν εἶναι τὸ βέβαιο συμπέρασμα μίας σειρᾶς συλλογισμῶν ἀλλ' ἢ μείζων πρότασή τους. Εἶναι, μὲ ἄλλα λόγια, ἀποκάλυψη Θεοῦ, εἶναι τὸ σαρκωμένο πρόσωπο τοῦ Λόγου πὺ διακηρύττει ὅτι ὁ ἴδιος εἶναι ἡ Ἀλήθεια. Συνεπῶς ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι μία ιδέα, ἀλλὰ ἓνα πρόσωπο, μία ζωὴ, πὺ θυσιάζεται γιὰ νὰ προσφέρει ἀκόμη περισσότερη ζωὴ στοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ διακήρυξη ὅτι «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν τὸν Θεὸν» πρέπει νὰ μᾶς ἀφυπνίζει πάντοτε καὶ νὰ μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι ὁ τρόπος πὺ λατρεύουμε τὸν Θεὸ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει καμιά σχέση μὲ τὴν ψεύτικη ἱκανοποίηση τῆς συνειδήσεώς μας, μὲ τὴν ἐπιφανειακὴ τήρηση τοῦ γράμματος, μὲ τὸν ποσοτικὸ ὑπολογισμὸ τῶν πράξεών μας, μὲ τὴν ὠφελμιστικὴ σκέψη τῆς ἀμοιβῆς. Ἐπίσης, δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει σχέση μὲ τὴν τυποποίηση τῆς στάσεώς μας πρὸς τὸν Θεὸ μέσα σὲ καθιερωμένες καὶ ξηρὲς λέξεις ἢ ἐκφράσεις πὺ δὲν ζοῦμε τὸ περιεχόμενό τους. Τὸ «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» σημαίνει ζωὴ ἐν Χριστῷ καὶ ζωὴ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι – μὲ ἄλλα λόγια, σημαίνει συμμετοχὴ στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, μιᾶς Ἐκκλησίας βέβαια πὺ ἀποτελεῖ

ζωντανὸ σῶμα Χριστοῦ καὶ ὄχι ὄργανισμὸ νεκροῦ γράμματος ἢ σύνολο ξηρῶν τύπων.

Τὸ μήνυμα τῆς περικοπῆς, ιδιαίτερα τῆς φράσεως τοῦ Ἰησοῦ ποὺ μᾶς ἀπασχόλησε περισσότερο, εἶναι ἓνα μήνυμα ἀπαγκιστρώσεως ἀπὸ τὸ ψέμα τοῦ νεκροῦ θρησκευτικοῦ τύπου στὸ ὁποῖο κινδυνεύει κανεὶς νὰ ἐγκλωβισθεῖ, ὅταν ξεχνᾷ τὸ «πνεῦμα τῆς ἀληθείας» καὶ θέλει νὰ ικανοποιήσῃ συνειδητὰ ἢ ἀσυνείδητα τὸ δικό του πνεῦμα ποὺ μπορεῖ νὰ βρίσκεται σὲ δρόμο πλανεμένο.

Πηγή: agiazoni.gr